

Regulamin Komisji ds. Etyki Badań Naukowych

Regulamin został uchwalony przez Radę Dyscypliny GSEiGP w dniu 25.06.2025 r.

Regulamin Komisji ds. Etyki Badań Naukowych Instytutu Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej przy Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMK

I. Postanowienia ogólne

1. Prace badawcze prowadzone w Instytucie Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej UMK (dalej zwanym Instytutem) powinny spełniać najwyższe standardy etyczne. W związku z tym, Rada Dyscypliny GSEiGP przy Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMK (zwana dalej Radą Dyscypliny) powołuje Komisję ds. Etyki Badań Naukowych (zwaną dalej Komisją), której zadaniem jest czuwanie nad etyczną stroną badań poprzez opiniowanie projektów badawczych.

2. Komisja ds. Etyki Badań Naukowych przy Instytucie Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej UMK (zwana dalej Komisją) jest ciałem doradczym, służącym pomocą pracownikom oraz członkom zespołów prowadzonych przez pracowników Instytutu, a także doktorantom i studentom, w ocenie zgodności projektowanych i prowadzonych badań z udziałem ludzi ze standardami etycznymi. Komisja opiniuje wyłącznie projekty badań nieinwazyjnych; badania inwazyjne wymagają opinii właściwych komisji bioetycznych.

3. Celem działania Komisji jest w szczególności ochrona zdrowia, fizycznej i psychicznej integralności, prywatności, intymności i godności człowieka poddawanego badaniom naukowym, prowadzonym w ramach działalności Uczelni.

4. Z uwagi na to, że w Polsce nie istnieje jednolity akt prawny regulujący zasady etyki badań naukowych we wszystkich dziedzinach, komisja działa bazując na standardach akceptowanych przez środowisko naukowe oraz na regulaminie wewnętrznym.

5. Standardy etyczne, do których odwołuje się Komisja, obejmują m.in. IGU Statement on Academic Freedom and Ethics, EGU Code of Conduct, Kodeks etycznozawodowy psychologa PTP, Ethical Principles of Psychologists and Code of Conduct APA, Deklarację Helsińską, Kodeks etyki pracownika naukowego PAN, Kodeks etyki socjologa PTS oraz inne krajowe i międzynarodowe rekomendacje odpowiednie dla danej dyscypliny.

7. Opinie Komisji mają jedynie charakter orzeczenia dotyczącego spełniania lub niespełniania przyjętych standardów etycznych przez przedstawiony projekt badań.

II. Powoływanie i struktura Komisji

1. Komisja powoływana jest przez Radę Dyscypliny na czas trwania kadencji władz Instytutu.

2. Komisja składa się z 5 członków, w tym z Przewodniczącego i Zastępcy Przewodniczącego.
3. Przewodniczącego i Zastępcę Przewodniczącego wybierają członkowie Komisji podczas pierwszego posiedzenia na daną kadencję.
4. W skład Komisji wchodzi przynajmniej 5 reprezentantów Dyscypliny GSEiGP.

IV. Zasady działania Komisji

1. Prace Komisji, w tym posiedzenia oraz głosowania, mogą być prowadzone zdalnie z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej.
2. Komisja wydaje opinię w terminie do 30 dni od daty złożenia wniosku.
3. Uzyskanie opinii Komisji musi nastąpić przed rozpoczęciem planowanych badań.
4. Komisja w wyjątkowych przypadkach może wydać zaświadczenie potwierdzające, że badania zostały przeprowadzone w sposób etyczny. Dotyczy to badań nieopiniowanych wcześniej, ale przeznaczonych do publikacji.
5. W przypadku, gdy członek Komisji zaangażowany jest w projekt badawczy, będący przedmiotem wniosku bądź zachodzi albo może zachodzić inna uzasadniona wątpliwość, co do jego bezstronności (w tym relacji służbowych, rodzinnych lub innych, które mogą mieć wpływ na bezstronność opinii), obowiązany jest wyłączyć się z prac Komisji i zawiadomić o tym Przewodniczącego Komisji. Przewodniczący Komisji podejmuje, po otrzymaniu takiej informacji albo z urzędu, decyzję o wyłączeniu członka Komisji. Zasady powyższe stosuje się odpowiednio do Przewodniczącego Komisji i Zastępcy Przewodniczącego, z tym, że Przewodniczący Komisji i Zastępca Przewodniczącego składają stosowne zawiadomienie do Dziekana, który podejmuje decyzję o wyłączeniu Przewodniczącego/Zastępcy Przewodniczącego z prac Komisji.
6. Odwołania od decyzji Komisji w sprawach proceduralnych przyjmuje Dziekan Wydziału.
7. Odwołania od decyzji Komisji w sprawach merytorycznych przyjmuje Rada Dyscypliny.
8. Decyzja Rady Dyscypliny ma charakter wiążący.

V. Rodzaje wniosków rozpatrywanych przez Komisję

1. Do oceny Komisji pracownik Wydziału, doktorant lub student (po akceptacji promotora lub opiekuna naukowego) może kierować wnioski dotyczące między innymi:
 - a. projektów finansowanych ze środków publicznych (badania BST, DSM, projekty finansowane przez NCN, MNiSzW, NCBiR, itp.);
 - b. projektów badań do prac doktorskich i dyplomowych; przy czym wniosek powinien być zaakceptowany przez promotora;

c. innych projektów badań, ocenianych przez Komisję na wniosek autora projektu, np. projekty, których wyniki mają zostać opublikowane w czasopismach wymagających opinii właściwej Komisji ds. Etyki Badań.

2. Wnioski mogą być składane w języku polskim lub angielskim. Opinie Komisji mogą być wystawiane w języku polskim lub angielskim.

4. W razie konieczności Przewodniczący Komisji może się zwrócić o opinię do osoby niebędącej członkiem Komisji. Komisja – po zapoznaniu się z wnioskiem oraz ewentualnym stanowiskiem zewnętrznego opiniodawcy – ocenia wniosek w głosowaniu jawnym, zwykłą większością głosów.

VI. Procedura składania wniosków

1. Datą złożenia wniosku jest data jego przesłania Komisji za pomocą elektronicznego formularza. Wniosek należy wydrukować i złożyć do Przewodniczącego Komisji wraz z oryginałami wymaganych załączników w terminie do 7 dni od daty przesłania wniosku drogą elektroniczną.

2. Wniosek (wraz z wzorami Zobowiązań dostępnymi na stronie Komisji) stanowi Załącznik nr 1 do Regulaminu Komisji ds. Etyki Badań Naukowych **Instytutu Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej przy Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMK**.

VII. Zasady rozpatrywania wniosków

1. Przewodniczący Komisji może poprosić wnioskodawcę o uzupełnienie wniosku przed poddaniem go ocenie.

VIII. Rodzaje wydawanej opinii

1. Opinia Komisji może przybrać formę: (a) opinii pozytywnej, (b) opinii negatywnej (wraz z uzasadnieniem).

IX. Archiwizacja i dostępność decyzji Komisji

1. Komisja prowadzi rejestr wydanych opinii i decyzji, przy zachowaniu poufności, umożliwiając dostęp do nich wyłącznie osobom upoważnionym (wnioskodawca, członek komisji, Dyrektor Instytutu GSEiGP, Dziekan WNoZiGP, Rektor UMK, zewnętrzny opiniodawca jeśli został powołany).

2. Przewodniczący Komisji dba o należyte przechowywanie dokumentacji w warunkach uniemożliwiających dostęp do niej osób innych niż członkowie Komisji i powołani opiniodawcy.